

YEMEKTE VE İÇMEKTE SAĞ ELİ KULLANMANIN ÖNEMİ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü fe-kâle resûlullahi sallallahu aleyhi ve sellem;

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ وَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ
وَلْيَأْخُذْ بِيَمِينِهِ وَلْيُعْطِ بِيَمِينِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ
يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ وَيُعْطِي بِشِمَالِهِ
وَيَأْخُذُ بِشِمَالِهِ

İzâ ekele ehadüküm fe'l-ye'kül bi-yemînihî ve'l-yeşrab bi-yemînihî ve'l ye'huz bi-yemînihî ve'l-yu'ti bi-yemînihî fe-inne's-şeytâne ye'külü bi-şimâlihî ve yeşrabü bi-şimâlihî ve yu'tî bi-şimâlihî ve ye'hüzü bi-şimâlihî.

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem tavsiye buyuruyor ki;

İzâ ekele ehadüküm. Sizden biriniz yemek yerse, bir şey yerse, *fe'l-ye'kül bi-yemînihî* sağ eliyle yesin. Arapçada yemin birkaç manaya geliyor, bir manası da sağ el demek. Şimal, sol el demek. Yemin, sağ el demek. Peki niye kuzeye şimal denmiş? Çünkü yönünü, güneşin doğduğu tarafa döndüğü zaman kuzey tarafı sol tarafına geliyor, sol taraf manasına ordan yerleşmiş yani, şimalin kuzey manasına gelmesi. Aslında şey demek, sol tarafı demek insanın, coğrafi yön olması sonradan bu mantıkla çıkmış yani. Sizden biriniz yediği zaman, sağ eliyle yesin. *Ve'l-yeşrab bi-yemînihî*, sağ eliyle içsin. İçeceği meşrubatı, suyu, sütü neyse. *Ve'l ye'huz bi-yemînihî*. Bir şey alacağı zaman, sağ eliyle alsın. Bir şey vereceği zaman, sağ eliyle versin. *Fe-inne'ş-şeytâne*. Çünkü şeytan. *Ye'külü bi-şimâlihî*. Sol eliyle yer. *Ve yeşrabü bi-şimâlihî*. Sol eliyle içer. *Ve yu'tî bi-şimâlihî*. Sol eliyle verir. *Ve ye'huzü bi-şimâlihî*. Sol eliyle alır. Şeytanın işi yani.

Şimdi böylece bizim örfümüz, töremiz, dinimiz, mazimiz, ecdadımız tarihimizde; böyle

sağ el kullanılmış, iyi işlerde. Fakat bu Avrupalılarda da sol el kullanılıyor. Bıçak sağ ele alınıyor, çatal sol ele alınıyor, kesiliyor, sol elle yeniliyor, sol elle içiliyor. Kadehler tokuşturuluyor sol elle içiyorlar, şeytanın işi. Şeytanın âdeti. Şimdi bazı kimselerde, onlar gibi alışmışlar öyle devam ediyorlar. Çünkü dinimizin ve Peygamber efendimizin tavsiyesini salallahu aleyhi vessellemi, sünneti seniyeyi bilmiyorlar. Maalesef efendim sol elleriyle yiyip, sol elleriyle içiyorlar. Bir keresinde yemek yerken bir şahıs, sol eliyle yedi Peygamber efendimizin gördüğü yerde, yanında, sol eliyle yedi. Peygamber efendimiz ona dedi ki; sağ elinle ye. O da yiyemiyorum dedi. Yiyemez ol dedi. Adam tabağı. Resûlullah kibrinden dedi o da. Resûlullah'ın emrine karşı gelinir mi?

Mahvoldun.

a. Helal ve Güvenli Yeme İçmenin Anahtarı

إِذَا أَكَلْتَ طَعَامًا أَوْ شَرِبْتَ شَرَابًا فَقُلْ: بِاسْمِ اللَّهِ
وَبِاللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ

وَلَا فِي السَّمَاءِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ إِلَّا لَمْ يُصِْبْكَ مِنْهُ
دَاءٌ وَلَوْ كَانَ فِيهِ سَمٌّ

*İza ekelte ta'âmen ev şeribte şerâben fe-
kul bismillahi ve billahi ellezî lâ yedurru
me'asmihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi yâ
hayyu yâ kayyûmü illâ lem yusibhu minhu
dâün ve lev kâne fîhi semmün.*

Enes radiyallahu anh'den bu hadîs-i şerîfi
buyurmuş efendimiz ki, şöyle buyurmuş ki Pey-
gamber efendimiz;

İza ekelte ta'âmen. Yemek yediğiniz za-
man. *Ev şeribte şerâben.* Yahutta bir meşru-
bat içtiğin zaman. Şarap, Türkçe de, ille sar-
hoş edici içki manasında kullanılır. Arapçada
öyle kullanılmaz. Arapça da sadece meşrubat
demek.

E peki şarabın adı ne?

Hamr. Arapçada şarabın adı, hamr.

Hamr ne demek?

Fıskırıp, bir şey kabarcıklandımı ona ta-
hammür etti derler, hamurlaştı derler. Bunu
da suyla karıştırıyorsun, kenara koyuyorsun,
oda kabarmaya başlıyor, bup bup kabarcıklar
çıkarmaya başlıyor. Hatta bunu örtüyorlar filan,

biraz kabarsın diye. Yani hamurlaşmak, yani kimyevi muamele oluyor, bir şeyler çıkmaya başlıyor.

Hamr, sarhoş edici içki demek. Ama şarap, şarap meşrubat demek arapça da.

Kur'an'ı Kerîm'de geçiyor.

Ve sekâhum rabbuhum şerâben tahûrâ.
(76/21)

Rabları o cennetliklere ne içerecek?

Şerâben tahûrâ. Tertemiz meşrubat içirecek. Çok güzel, cennet meşrubatı içirecek. Şarap yani sarhoş edici hamr manasında değil.

Sizden biriniz, sen diye muhatabına öyle söylüyor. *Iza ekelte ta'âmen.* Yemek yediğin zaman. *Ev şeribte şerâben.* Veyahut bir meşrubat içtiğin zaman.

Fe-kul. De ki; *Bismillâh* Allah'ın adıyla. *Ve billah.* Cenâb-ı Hak ile. *Ellezi lâ yedurru ma'asmihi şey'ün fil erdı ve lâ fissemaî.* O Allah namına, Allah'ın adını anarak içiyorum. O Allah namına ki, Onun ismi anıldığı zaman, yerde gökte hiçbir şey zarar veremez insana. *Ya hayyu ya kayyum.* "Ey hay olan kayyum olan Allah" derse.

Neymiş duası?

Bir daha okuyalım.

Bismillahi ve billahi ellezî lâ yedurru me'asmihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi yâ hayyu yâ kayyûmü.

Bu duayı, yemek yediğin zaman, meşrubat içtiğin zaman bu duayı oku diyor Peygamber efendimiz. *Bismillahi ve billahi ellezî lâ yedurru me'asmihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi yâ hayyu yâ kayyûmü.* Bu duayı okursa. Hay ve Kayyûm olan Allah'ın adını söylemiş oluyor, en sonunda. Sıfatını hatırlamış oluyor.

Kim bu sözü söylese;

İllâ lem yusibhu minhu dâün ve lev kâne fîhi semmün.

O yediğin den dolayı; böyle söyleyen, böyle dua eden mümine bir zarar gelmez, isabet etmez, bir musibet, bir zarar o yediğinden, o içtiğinden bir zarar gelmez.

Ve lev kâne fîhi semmün. İçinde zehir bile olsa zarar gelmez.

Okumuştum veya duymuştum ki; Hz. Ömer halife olunca radıyallahu anh, bizanstan hristiyan âleminden, ona tebrikname gelmiş, devlet başkanı oldu diye, halife devlet başkanı oldu Hz. Ömer diye elçi gelmiş. Elçi buna bir şeyler, hediyeler sunmuş geldiği zaman. Hedi-

yelerin bir tanesi de, bir yüzük, ama taşlı kafalı bir yüzük, başlı bir yüzük, başı da açılıyor. İçinde zehir varmış, öldürücü şiddetli zehir. Demiş bu ne olacak?

Efendim demiş bizde demiş hükümdarlar bazen isyan çıkar, askerler saldırırlar saraya, efendim hükümdarı öldürmeye kalkarlar, e bu düşmanların eline düşüp de rezil kepaze olmaktansa, itilecek kakılacak, efendim işkence görecek, efendim hükümdar yüzüğünün hemen yanında zehiri, taşını açıp hüp içiverir, orda hemen düp devrilir. O düşmanlarının eline canlı düşmez. Yani böyle bir şey vardır. Onun için sende hükümdarsın ya, belki etrafındakiler sana isyan ederde böyle bir durum gerekebilir.

Halbuki İslam'da intihar yok. İntihar etmek yok. Evet isyan olabiliyor. Hz. Osman'ın zamanında isyan oldu. Evini muhasara ettiler, öldürmeye kalktılar. Hz. Ali efendimiz ve çocukları nöbet tuttular filan, efendim ama fayda etmedi. Muhasarayı kaldırmadılar, nasihat fayda etmedi, kızgınlık arttı, şey yaptı. Nihayet Kur'an okurken, fırsat bulup efendim namaza gittiği sırada mıydı neydi Hz. Ali efendimizin, bir fırsatta Hz. Osman' ı Kur'an'ı

Kerîm okurken şehit ettiler. Kanları Kur'an'ı Kerîm' in üstüne sıçradı. O Kur'an'ı Kerîm'de bizim şeyimize o kan lekesiyle, Topkapı sarayında duruyor, Hz. Osman'ın Kur'an'ı Kerîmi. Şehit ettiler. Şehit ettikten sonra da günlerce defnini yaptırtmadılar. Yani şeyine de müdahale ettiler, zalimler, asiler. O mübarek zatın, Peygamber efendimizin damadı, o mübarek zatın gömülmesine bile müsaade etmediler. Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, hali hayatındayken, ahirete irtihal etmeden önce, Hz. Osman'a ne demişti biliyor musunuz? Hadîs kitaplarında geçiyor.

Demişti ki;

Yâ osmanü innellaha mukmisüke bikamîsin. Cenâb-ı Hak sana bir gömlek giydirecek, sakın o gömleği sen kendi isteğınle üzerinden çıkartma, bana mülaki oluncaya kadar, bana kavuşuncaya kadar demiş. Bu rumuzlu bir söz.

Ne demek istiyor?

Gömlekten murat ne? Sana Allah bir gömlek giydirecek?

Halifelik kaftanını giydirecek. Halife olacaksın benden sonra. Sakın isteseler de sen bu

kaftanı kendin çıkartma. İn halifelikten dediler Ona. Çıkartma. Çıkartmadı. Çünkü öyle tavsiye etmişti Peygamber efendimiz. O gün oruç tut. Benimle akşamleyin iftar et demişti. Oruçluydu Hz. Osman radiyallahu anh şehit edilirken. O mübarek cennetlik zatı, kılıçlarıyla vurdular, şey yaptılar kanını sıçrattılar, şehit ettiler. Zülüm çok dünyada, zalim insan çok. O gün oruç tut, iftarı benim yanımda yaparsın. Oruçlu oruçlu şehit oldu. Peygamber efendimize kavuştu.

Uhud dağına gittikleri zaman bir kere-sinde zelzele oldu, Uhud dağı sarsıldı.

Dedi ki;

Ey Uhud dağı!

Belki Mekkedeki Cebeli Ebu Kubeys'te olabilir dağın adı. Hani şimdi Safa tepesinin yanında arkaya doğru giden, kralın sarayını yaptığı tepede olabilir. Sarsıldı böyle. Sarsılma. Uslu dur. Kıpırdama. Çünkü üstünde bir Peygamber, iki şehit var dedi. Yanın Hz. Ali, Hz. Osman efendilerimiz vardı.

Allahu Teâlâ hazretleri bildirmiş, yıllar önceden böyle tavsiyesini yapıyor, buyurmuştu.

Şimdi Hz. Ömer radiyallahu anh böyle elçinin sözlerini dinledi. Haa böyle intihar edecek hükümdar ha, asi oldukları zaman. Yüzüğün taşını açtı, zehiri meydana çıkarttı, ondan sonra *Bismillahi ve billahi ellezî lâ yedurru me'asmihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi yâ hayyu yâ kayyûmü* hüp zehiri yuttu. Elçinin gözü önünde. Elçi böööylee gözleri açıldı, titriyor, efendim telaşlı hiçbirşey olmadı. Çünkü Peygamber efendimiz buyuruyor ki; içinde hastalıkta olsa, hatta zehir olsa zarar vermez. Çünkü *ya hayyu ya kayyum* diyor. *Bismillahi ve billahi ellezî lâ yedurru me'asmihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi* diyor.

Allahu Teâlâ hazretlerinin mübarek kullarına böyle şeyler var.

b. Müslümanlar Arasında Selam ve Müsafaha

Ve nihayet üçüncü hadîs-i şerîf.

إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ فَتَصَافَحَا وَحَمِدَا اللَّهَ
وَاسْتَغْفَرَا غَفَرَ اللَّهُ

İze'l-teka'l-müslimâni fe-tesâfehâ ve hamidallahe ve's-teğferâ ğaferallahü lehümâ.

Bu selamlaşmayla ilgili, karşılaşmayla ilgili bir hadîs-i şerîf.

İki Müslüman karşılaştıkları zaman, karşı karşıya geldiler. Ooo kardeşim, bilmem ne yolda karşı karşıya geldiler. *Fe-tesâfehâ*. Müsafâha yaptılar.

Nasılsın kardeşim?

Musâfaha yaptılar, müsâfaha. *Ve hamidal-lahe*. Allah'a hamdettiler. Hamdolsun ki seni gördüm. Nasılsın kardeşim? Bilmem ne filan.

Ve's-teğferâ ğaferallahü dediler. Estağfirullah dediler. Allah'dan mağfîret dilediler.

Demek ki müsamaha yaptılar. Tabi selam vermişlerdir. Burada selamı şey yapmıyor. Karşılaşmada ilk önce ne yapılır?

Es selâmu aleyküm ve rahmet'ullah denilir.

Uzaktan da ooooo selâmün aleyküm.

Ve aleykümü's-selâm.

Nasılsın?

Allâhumme salli alâ seyyidinâ Muham-med. Birde salavât âdetimiz var. Salât ü selâm getiririz Musafâha ederken.

Nasılsın?

Elhamdülillâh.

Çok şükür Ya Rabbi!

Hamd ü senâlar olsun.

Hamdetti.

Ne var ne yok?

Estağfîrullah el'azîm. İşte bunları böyle yaptıkları zaman. *Ğaferallahü lehümâ.* Her ikisini de Allah afv u mağfiret eder.

Allah Müslümanların birbirleriyle muhabbet etmelerini seviyor ve mükâfatlandırıyor. Böyle musafâha ettikleri zaman, kuru ağacın kuru yapraklarından, rüzgâr da yaprakların takır takır sakır sakır yere döküldüğü gibi günahları dökülür. Musafâha ettikleri zaman.

Müslüman Müslümanı sevecek. Müslüman Müslümanı kayıracak. Müslüman Müslümana yardım edecek. Müslüman Müslümanı efendim yalnız bırakmayacak. Desteksiz bırakmayacak. Bu benim ahiret kardeşim, bu benim mümin kardeşim, bu benim din kardeşim diye her elinden gelen iyiliği ona yapmağa çalışacak.

Allah bizi gerçek Müslümanlardan eylesin.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü